

Ontwerpkeuzes Uniforme Bronontsluiting

1. Inleiding en aanleiding

1.1 Inleiding

Vanuit de Europese digitale transformatie, ook bekend als de EU Digital Decade, komen er verschillende digitaliseringswet- en regelgevingen op ons af. Een aantal van deze wetten richten zich op informatieverstrekking en informatiedeling. Hierbij worden de volgende wetten expliciet benoemd: Single Digital Gateway, met het Once-Only Technical System (OOTS) als voorziening en eIDAS 2.0 waarbij de EUDI Wallet zowel als inlogmiddel als gegevensdrager is voorzien. Naast deze twee wetten is de European Interoperability Act een ander wet die ingaat op het realiseren, verbeteren en optimaliseren van interoperabiliteit (samenwerking tussen wetten, organisaties, informatie en techniek).

In de twee eerstgenoemde wetten zijn ook zogenaamde bewijsstukken, attestaties en/of getuigschriften genoemd. Afhankelijk van de wetgeving wordt één van de termen gebruikt. Voor de eenvoud wordt in dit document gesproken over een bewijsstuk en daarmee als enkelvoudige term gebruikt.

Eveneens dient opgemerkt te worden dat deze praktijkbeproeving gericht is op het verstrekken van bewijsstukken aan (EU-)overheden en de wallet. Het ontvangen van bewijzen ter uitvoering van de primaire gemeentelijke processen is geen onderdeel van deze praktijkbeproeving.

1.2 Aanleiding

Als houder van verschillende bewijsstuk registers, denk bijvoorbeeld aan de bevolkingsregisters (GBA en Burgerlijke Stand), maar ook vergunningen en ontheffingen of gemeentelijke vergoedingen in het kader van inclusiviteit, zorgen ervoor dat gemeenten soortgelijke gegevens voor verschillende doeleinden dienen te delen. In het project 'Uniforme Bronontsluiting, afgekort UBO' is een analyse gedaan van de bevolkingsbewijzen zoals gevraagd in de SDG-procedures als benodigd voor de EUDI Wallet. Er wordt hierbij een overlap in de informatievoorziening geconstateerd. Ter voorkoming van meerdere gegevensknooppunten, dataset definities en uitwisselingsprotocollen is er in het project UBO gekeken of gewenste informatie objecten uniform en eenduidig geleverd kunnen worden zodat deze in meerdere toepassingen hergebruikt kunnen worden.

In de meeste ontwikkelingen (zoals bijvoorbeeld OOTS/EDI/Regie op gegevens) wordt het onderlinge raakvlak wel benoemd, maar daadwerkelijke synergie tussen deze ontwikkelingen wordt beperkt vormgegeven. Zodoende is in het project besloten om wel deze synergie te gaan aanbrengen.

Om gemeenten, o.a. wegens kostenbesparing en onderhoud, te ondersteunen bij een éénmalige verstrekking voor meervoudig gebruik is er een praktijkbeproeving uitgevoerd. Deze praktijkbeproeving heeft zich gericht op ontsluiting van de gegevens, het aanbieden van geïdentificeerde bewijzen vanuit de gemeenten aan de basisvoorziening OOTS eveneens is de overdracht over landsgrenzen heen uitgevoerd. In een latere fase

wordt levering aan een EUDI Wallet getest. Er is in het project dan ook vooral gekeken naar de data definities en gevraagde informatie vanuit de bewijsdefinities OOTS en genoemde gegevens in Annex VI van eIDAS2.0.

Gedurende het traject zijn er keuzes gemaakt in het ontwerp die in dit document nader worden toegelicht.

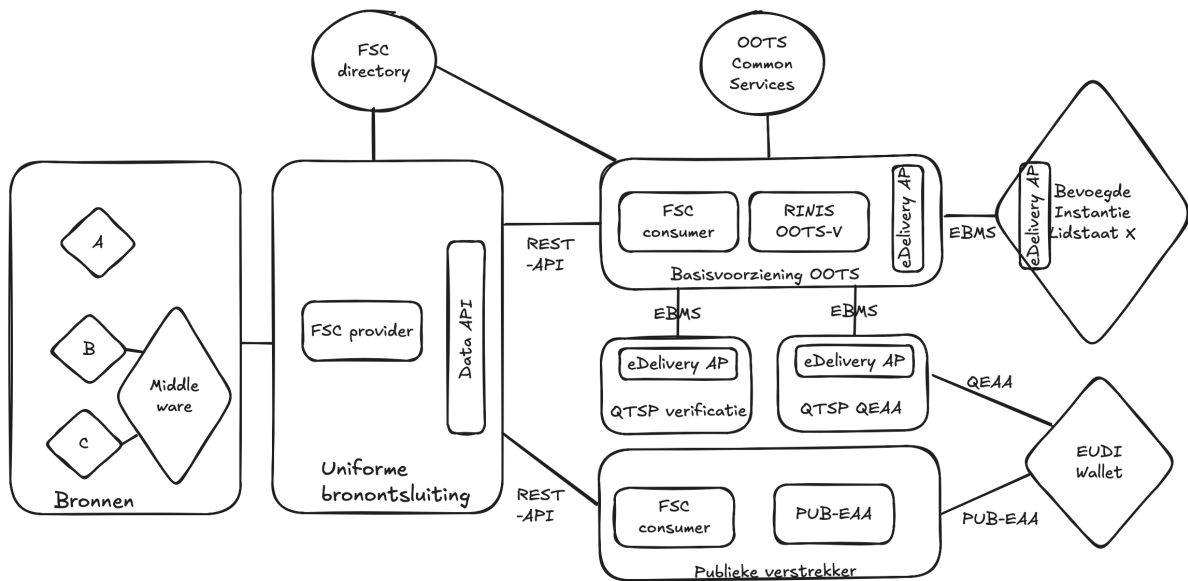
2. Samenhang

Zoals in de inleiding en aanleiding aangegeven is er samenhang tussen verschillende EU-wetten, maar ook nationale wet- en regelgeving. Ook zijn er verschillende digitaliseringstrajecten binnen de overheid die een relatie hebben met dit project. Hieronder wordt een niet-gelimiteerde lijst weergegeven om deze relaties weer te geven:

1. Single Digital Gatewayⁱ
EU-verordening tot oprichting van één digitale toegangspoort voor informatie, procedures en diensten voor ondersteuning en probleemoplossing en houdende wijziging van Verordening (EU) nr. 1024/2012
2. eIDASⁱⁱ
EU-verordening voor het opstellen van het kader voor de digitale identiteit
3. European Interoperability Actⁱⁱⁱ
EU-verordening voor vaststelling maatregelen voor een hoog niveau van interoperabiliteit van de overheidssector
4. Gemeenschappelijke bronontsluiting
Overheidsproject met als doel om scraping tools te mitigeren en daarvoor een herbruikbare oplossing ten behoeve van beschikbaarstelling van gegevens te definiëren. Opdrachtgever BZK
5. Interbestuurlijke Data Strategie / Federatief Data Stelsel
Overheidsprogramma waarbij een federatief stelsel voor datadeling en integratie wordt ontwikkeld. Opdrachtgever BZK
6. Programma EDI stelsel NL
Overheidsproject voor de ontwikkeling van de NL Wallet en het stelsel waarbinnen dat gebruikt moet worden. Opdrachtgever BZK
7. Proof of Concepts (PoC) wallets
Marktpartijen die experimenteren met de ontwikkeling van een wallet in samenspraak met gemeenten. Deze POC worden georganiseerd:
 - Op EU niveau via Large Scale Pilots (LSP). Zie bijvoorbeeld gemeenten Amsterdam en Rotterdam die deelnemen in het APTITUDE LSP die vanaf oktober 2025 begint
 - Pilots gecoördineerd via NL EDI programma, om een gelegenheid te hebben NL wallet te kunnen testen
 - Andere initiatieven vanuit gemeenten zelf en/of de VNG beproeving uniforme bronontsluiting.

3. Highlevel architectuur

In onderstaande afbeelding wordt het project gevisualiseerd. Hierbij worden de verschillende fases in één totaal afbeelding gevisualiseerd.

4. Ontwerpkeuzes

In dit hoofdstuk worden de gemaakte keuzes in het project verduidelijkt. Dit wordt gedaan met behulp van het geven van een titel, omschrijving en keuze argumentatie.

Titel	Gebruik basisvoorziening OOTS
Omschrijving	Het gebruik van de basisvoorziening OOTS als een nationale dienst t.b.v. aansluiten op de OOTS infrastructuur in de EU. Hierdoor wordt gebruik gemaakt van zowel het eDelivery toegangcomponent, OOTS-A connector voor bewijsaanvrager en OOTS-V connector voor bewijsverstrekker.
Argumentatie	- Vermijden van inspanningen en kosten van bouw, doorontwikkeling en beheer van eigen systeem - Delen van de kosten van het functionele en technische beheer - Als gemeenten zullen we ook bewijzen vanuit het buitenland gaan ontvangen

Titel	Gebruik Digikoppeling REST API profiel
Omschrijving	Het gebruik van een nationale Pas-toe-leg-uit (PLTU) standaard waarbij expliciet is gekozen voor het gebruik van RESTful API's. Er wordt verwacht dat digitale resources meer gebruikt gaan worden in de overheid-naar-overheid communicatieprofielen.
Argumentatie	- Vereenvoudiging in afstemming 'business' en IT - Technologie onafhankelijkheid - Kennis in de markt in vergelijking met protocollen zoals AS4 en ebMS3 (specialistische kennis) - Ondersteuning in ontwikkeltalen (Go, RUST, Python, Java, etc.)

Titel	FSC voor transport
Omschrijving	In het project gebruiken we FSC van de gemeentelijke integratielaag naar de basisvoorziening OOTS bij RINIS.
Argumentatie	- Gebruik en voorbeeld implementatie van de in 2024 vastgestelde standaard - Standaard sluit met betrekking tot de transportlaag aan bij de specificaties voor een Verifiable Credential (onderdeel van eIDAS2) - Gemeenten zijn grondlegger van deze standaard en sturen op actief gebruik - Schaalbaarheid van de oplossing - Aanvullende afspraken over de transport beveiliging zoals tweezijdig TLS (mTLS) en gebruik van PKIO certificaten.

Titel	Discovery via algemene directory
Omschrijving	Als project zijn we momenteel toegevoegd aan de algemene FSC directory waardoor de services eenvoudig te herkennen zijn. Indien de proof of concept verder wordt ontwikkeld dan dient er ook nagedacht te worden over een optimalere inrichting voor deze directory structuur.
Argumentatie	- Nader te bepalen wanneer dit uitgewerkt/opgepakt gaat worden - Eenvoudig gehouden voor deze praktijkbeproeving

Titel	JSON payload als OOTS bewijs distributie formaat
Omschrijving	Om het bewijs te leveren hebben we gebruik gemaakt van een JSON payload (body). Deze berichtenstructuur is gebaseerd op de inzichten vanuit de Europese samenwerking op geboortegegevens.
Argumentatie	- Standaard sluit aan bij de specificaties voor een Verifiable Credential (onderdeel van eIDAS2) - Minder resource afhankelijk - Snellere parsing - Eenvoudiger in gebruik - Transformatie naar XML payload eenvoudig

Titel	Payload nog niet signed en encrypted
Omschrijving	De payload (body) van het bericht is nu alleen BASE64 hashed. Hoewel beseft wordt dat de data gevoelig is
Argumentatie	- Standaard sluit aan bij de specificaties voor een Verifiable Credential (OIDC4VCI en OID4VP die onderdeel is van eIDAS2) - Ten tijde van pilot ondersteunt OID4VP delen van Verifiable Credential zonder toepassen van encryptie - o Zie response_mode=direct_post

Openstaande acties

Titel	Signen en encrypten van het API payload
Omschrijving	In het Digikoppeling REST API profiel is encryptie nog niet volledig uitgewerkt. Vanuit het project gaan we een voorstel indienen hoe dit vormgegeven kan worden.
Argumentatie	- Nader uit te werken tijdens fase 2 i.c.m. potentiële wallet leveranciers - Vanaf Q3 is signing in het Digikoppeling REST API profiel verbeterd uitgewerkt, echter was dit na de praktijk beproeving met de lidstaten

Titel	Delegatie van overheidsorgaan
-------	-------------------------------

Omschrijving	De gemeenten hebben grotendeels de gegevensuitwisseling uitbesteed aan marktpartijen die namens de gemeente de gegevensuitwisseling verzorgen. In FSC is dit patroon nader uitgewerkt maar is nog niet in deze fase van de praktijkbeproeving uitgewerkt
Argumentatie	- Nader te bepalen wanneer dit uitgewerkt/opgepakt gaat worden - Aansluiting bij andere uitwisselingsprojecten waar dit potentieel wel al is uitgewerkt

Titel	Toegangsverleningstelsel
Omschrijving	Hoewel in de basisvoorziening OOTS de functionaliteit is ontwikkeld dat een burger inzage heeft in de verstrekte gegevens is het nog niet ingericht via het Federatieve Toegangsverleningsstelsel.
Argumentatie	- Nader te bepalen wanneer dit uitgewerkt/opgepakt gaat worden - Centraal uitgangspunt is een generieke EU-policy waarmee toegang wordt verleend.

ⁱ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018R1724>

ⁱⁱ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202401183

ⁱⁱⁱ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202400903#anx_1